

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่สืบทอดตลอดมาในสังคมไทย คือ การยกย่องและให้ความสำคัญกับเพศชายมากกว่าเพศหญิง แม้ว่าในปัจจุบันนี้ โลกได้มีพัฒนาการทางเทคโนโลยีไปอย่างมาก ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายและหญิงก็ยังคงมีอยู่ในสังคม ทั้งนี้เนื่องมาจากว่า ทัศนคติที่ฝังรากลึกของผู้หญิงและผู้ชายในสถานะภาพเดิมของคนทั้ง 2 เพศ มีผลมาจากรูปแบบทางวัฒนธรรมที่เป็นตัวกำหนดความคิด ความรู้สึกของคนในสังคม และทัศนคติความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ก็ถูกปลูกฝังและถ่ายทอดโดยสื่อต่าง ๆ และสื่อมวลชน มาสู่คนรุ่นแล้วรุ่นเล่า

สังคมไทยในอดีตกำหนดให้ผู้หญิงมีสถานะภาพที่ต่ำกว่าผู้ชาย หญิงจึงต้องอยู่ภายใต้การปกครองของชาย โดยผู้ชายที่เป็นสามี ผู้หญิงจึงต้องรักษาความประพฤติและมารยาทให้เรียบร้อย ไม่ให้แปดเปื้อนราศีใด ๆ จึงจะเหมาะสมและมีค่าเพียงพอที่จะให้ผู้ชายมาเลือกไปดูแลปกป้องตลอดชีวิต ฉะนั้นค่านิยมเกี่ยวกับการรักษาพรหมจรรย์จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดของผู้หญิงไทยสมัยก่อน ส่วนผู้หญิงโสเภณีหรือหญิงที่เป็นนางร้องระบำนั้น กฎหมายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ติอว่าเป็นหญิงสำสอนห้ามชายใดแต่งงานด้วย

การอบรมดูแลบุตรสาวของคนไทยสมัยก่อน ผู้ใหญ่จะสอนมิให้บุตรคิดอะไรฟุ้งซ่าน โดยเฉพาะในเรื่องของความสัมพันธ์ทางด้านชู้สาว จะถูกอบรมให้รู้จักกายต่อเรื่องเช่นนี้ ห้ามมิให้มีความคิดในเรื่องของผู้ชาย ต้องคอยระวังในทุกทางที่จะทำให้ลูกสาวของตนมีจิตใจไม่สงบ และภูมิใจในศักดิ์ศรีของความสามารถของตน ซึ่งความคิดและการประพฤติดังกล่าว ก็ได้รับการถ่ายทอดสู่รุ่นต่อรุ่น จนเป็นค่านิยมอย่างหนึ่งสำหรับสังคมไทย

สำหรับการแต่งงานในสมัยก่อนนั้น เมื่อหญิงสาวอายุได้ 15 - 17 ปี ซึ่งถือว่าอยู่ในวัยที่สมควรจะมีคู่ครองได้แล้ว ผู้ใหญ่ก็จะเป็นผู้จัดการให้อีกเช่นกัน เพราะผู้หญิงไทยไม่มี

สิทธิเสรีภาพในการเลือกคู่ครองด้วยตนเอง เมื่อผู้ใหญ่ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงกันได้ ก็จะจัดพิธีแต่งงานตามประเพณี แม้ว่าทั้งชายหญิงจะมีได้เห็นชอบใด ๆ เลยก็ตาม จึงเรียกรูปแบบนี้ว่า "คลุมถุงชน" ทำให้ผู้หญิง ผู้ชายสมัยก่อน ไม่มีโอกาสรู้จักกับความรักที่แท้จริง แต่หากศึกษาถึงความจำเป็นสำหรับฝ่ายหญิงแล้ว การคลุมถุงชนเป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้หญิงไทยสมัยก่อนอย่างที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า จะถูกจำกัดเสรีภาพในการคบค้าสมาคมกับเพศตรงข้าม รวมทั้งมีการศึกษาน้อยและไม่ค่อยได้ออกสู่สังคมภายนอก ทำให้ไม่สามารถไตร่ตรองตัดสินใจเลือกคู่ด้วยตนเองได้ จึงต้องรับสภาพการคลุมถุงชนนี้ไปอย่างไม่มีทางเลือก และเมื่อได้แต่งงานตามประเพณีเป็นที่เรียบร้อย หญิงไทยก็ต้องนำวิชาความรู้เกี่ยวกับการบ้าน การเรือนมาใช้ปรนนิบัติดูแลสามีตามหน้าที่ของภรรยาที่ดี และเมื่อมีบุตร หน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูก็จะตกเป็นของฝ่ายหญิงอีกด้วย

จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพทางสังคมของหญิงไทย ซึ่งปรากฏอย่างชัดเจนในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ด้วยการให้สตรีมีการศึกษาสูงขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก เช่น ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นในปี พ.ศ. 2464 บังคับให้เด็กชายหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 7-14 ปี เข้าเรียนหนังสือในโรงเรียนประชาบาล และทรงสถาปนาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ให้เป็นสถาบันการศึกษาชั้นอุดมแก่ชายหญิงทั่วไป และหลังจากนั้น ก็มีการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของสตรีไทยในหลาย ๆ ด้าน และยกระดับสตรีให้อยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกับผู้ชาย

ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า สตรีไทยได้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นในสังคม ซึ่งแต่เดิมนั้น มีบทบาทเฉพาะภรรยาและแม่ภายในครัวเรือนเท่านั้น แต่เมื่อผู้หญิงได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นได้ประสบการณ์จากโลกภายนอกมากขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงตลอดจนประเทศไทยได้ซึมซับอารยธรรมจากตะวันตกเพิ่มมากขึ้น ทำให้สตรีในปัจจุบันต้องออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น ไม่ว่าจะหญิงโสดหรือแม่บ้าน จากการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิต ณ จุดนี้ ทำให้สตรีเริ่มมีคุณค่ามากขึ้นในฐานะสมาชิกหนึ่งในสังคมที่มีส่วนในการรับผิดชอบสังคมอย่างเท่าเทียมบุรุษ และเริ่มได้รับความเสมอภาคเท่ากับผู้ชายในเกือบทุกด้าน

เมื่อผู้หญิงมีบทบาทหน้าที่ที่ทัดเทียมกับผู้ชายในสังคมแล้ว ความต้องการพึ่งพาผู้ชายอย่างแต่ก่อน ก็เริ่มหมดความสำคัญลง จากค่านิยมและทัศนคติเดิมที่ถ่ายทอดกันมา

ผ่านสื่อต่าง ๆ จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง ในเรื่องของการรักษาความเป็นกุลสตรีเพื่อให้ผู้ชายเลือกไปเป็นภรรยา ผู้หญิงก็สามารถละทิ้งความเป็น "แม่ศรีเรือน" และสวมบทบาทเป็นผู้หญิงยุคใหม่ ที่ไม่ต้องรอให้ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือกเพียงฝ่ายเดียวอีกต่อไป

นอกจากนี้ "พรหมจรรย์" ก็มีใช้ค่านิยมสำคัญที่ผู้หญิงปัจจุบันจะยึดถือไว้เหนือสิ่งอื่นใด เพราะค่าของพรหมจรรย์ มีใช้สิ่งเดียวที่แสดงคุณค่าของลูกผู้หญิงอีกต่อไป เมื่อแต่งงานไปแล้ว ผู้หญิงในปัจจุบันก็ไม่กลัวการหย่าร้างเท่ากับผู้หญิงไทยสมัยก่อน เพราะมีวิชาชีพติดตัว หรือมีหน้าที่การงานที่เลี้ยงตัวเองได้ ไม่ต้องกังวลว่า หากพ้นภาวะการเลี้ยงดูจากสามีแล้ว ตนจะไม่มีที่พึ่งพา ผู้หญิงไทยปัจจุบันจึงมีอิสรภาพในการตัดสินใจปัญหาชีวิตครอบครัว ไม่ต้องอยู่ใต้โอวาทของสามี ดังนั้น เมื่อไม่พอใจชีวิตสมรสก็ขอหย่าได้ และเมื่อหย่าไปแล้ว สังคมก็ไม่รังเกียจเหมือนในอดีต และโอกาสแต่งงานใหม่ก็ง่ายกว่า หรือถ้าไม่แต่งงานใหม่เลย ก็ดูแลตัวเองและครอบครัวได้ไม่ลำบากเช่นที่ผ่านมา

บทบาทและวิถีการดำเนินชีวิตของผู้หญิงไทยที่เปลี่ยนแปลงไป อาจกล่าวได้ว่ามีสาเหตุมาจากการที่ประเทศไทยได้รับความเจริญและวัฒนธรรมจากตะวันตกมีผลให้ทัศนคติและการวางตนเกี่ยวกับเพศของคนไทยในยุคปัจจุบันเมื่อเทียบกับสังคมไทยสมัยก่อนแล้วแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังมีสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ สิ่งพิมพ์ ที่ให้ทั้งความบันเทิง และเป็นตัวสะท้อนถึงทัศนคติและค่านิยมทางเพศในสังคม รวมทั้งยังมีส่วนในการสร้างค่านิยมและทัศนคติทางเพศอีกด้วย ซึ่งการนำเสนอค่านิยมและทัศนคติทางเพศในแต่ละสื่อ จะมีความแตกต่างกันตามลักษณะและข้อจำกัดของสื่อเหล่านั้น ๆ สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งได้แก่ นิตยสารและหนังสือพิมพ์ เป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียดในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศได้ดีกว่าสื่อโทรทัศน์หรือวิทยุ เพราะไม่มีข้อจำกัดในการเซ็นเซอร์ การนำเสนอเรื่องเพศในสื่อสิ่งพิมพ์จึงชัดเจนกว่าและสามารถหยิบยกขึ้นมาศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง

เนื่องจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงค่านิยม และทัศนคติทางเพศของผู้หญิง จึงเลือกนิตยสารเป็นกรณีศึกษา เพราะนิตยสารมีการจัดประเภทผู้รับสารแต่ละกลุ่มได้ชัดเจน นอกจากนี้ ยังให้ทั้งรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ พร้อมทั้งให้ความรู้ความบันเทิงแก่ผู้อ่านได้ ขณะที่หนังสือพิมพ์มุ่งรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้แก่สาธารณชนรับทราบเท่านั้น

นิตยสารไทยในปัจจุบันมีอยู่ในท้องตลาดมากมาย และยังมีการแบ่งกลุ่มออกอีกหลายกลุ่ม เพื่อตอบสนองความต้องการข่าวสารของผู้รับสารแต่ละกลุ่มที่มีอยู่หลากหลาย โดยแบ่งเป็น นิตยสารสำหรับผู้หญิง, นิตยสารสำหรับผู้ชาย, นิตยสารเด็ก, นิตยสารสำหรับครอบครัว นิตยสารการเมือง, นิตยสารธุรกิจ, นิตยสารศิลปะและวัฒนธรรม และนิตยสารบันเทิง (อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต, 2529) สำหรับประเภทของนิตยสารที่หยิบยกขึ้นมาสำหรับศึกษาในเรื่องของค่านิยมและทัศนคติทางเพศของผู้หญิง จะเลือกศึกษาเฉพาะ "นิตยสารผู้หญิง" ซึ่งถือกำเนิดในสังคมไทยมานานแล้ว และเพิ่งครบรอบ 10 ปีนิตยสารไทยเมื่อปี 2531 (อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต, อวยพร พานิช, 2532)

สำหรับเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่เคยปรากฏอยู่ในนิตยสารทั่ว ๆ ไปนั้น มีมาตั้งแต่ในยุคต้น ๆ ของนิตยสารไทย นิตยสารฉบับแรกที่มีการตอบปัญหาชีวิตได้แก่ นิตยสาร วชิรญาณ ออกในช่วงปี 2432-2437 ซึ่งมักจะถามตอบปัญหาเกี่ยวกับประเด็นการแต่งงานแบบเก่าที่มีพ่อแม่ถือสิทธิในการยกบุตรสาวให้กับใครก็ได้ โดยไม่ถามความสมัครใจดูก่อน นอกจากนั้นยังมีการนำเสนอเรื่องสั้นที่มีแนวคิดเกี่ยวกับความรัก ชู้สาว เป็นต้น (สุदारตน์ เสรีวัฒน์ อ่างใน พิณิจ ศุภมาสดุอังกฤษ, 2528)

ส่วนนิตยสารผู้หญิงของไทยนั้น แบ่งออกเป็นยุคต่าง ๆ ได้ 5 ยุค (อุบลวรรณ ปิติพัฒนะโฆษิต, อวยพร พานิช, 2532) โดยที่แต่ละยุคมีการนำเสนอเรื่องค่านิยมและทัศนคติทางเพศในนิตยสารด้วย ดังนี้

1. ยุคของการปลุกสำนึกในด้านการไฝหาความรู้และสิทธิสตรีไทย (พ.ศ. 2431-2475)

- นิตยสาร "บำรุงนารี" ออกโดย เทียนวรรณ ซึ่งบางเล่มมีเนื้อเรื่องที่มีเรื่องของการสอนบุตรสาวเมื่อถึงเวลาออกเรียนไปอยู่กับสามี
- นิตยสาร "สตรีศัพท์" นอกจากเสนอเนื้อหาความรู้ให้กับผู้หญิงแล้ว ยังเป็นนิตยสารที่เป็นปากเป็นเสียงให้แก่ผู้หญิงที่ได้รับความทุกข์และเดือนร้อนจากความไม่เป็นธรรมที่ได้รับจากผู้ชาย เช่น มีภรรยาบ่อย และมีบทวิจารณ์ในสังคมเกี่ยวกับ "สิทธิสตรี"

- นิตยสาร "สตรีไทย" มีคอลัมน์ "ตอบปัญหาหัวใจและปัญหาชีวิต" สำหรับผู้หญิงที่มีปัญหาชีวิต และยังมีคอลัมน์ "เขียนหมาก" เสนอปกิณกะเกี่ยวกับผู้หญิงในแง่ของการเสียดสีว่าถึงพฤติกรรมของผู้ชายที่ได้เปรียบกว่าในสังคม

2. ยุคมีดของนิตยสารสตรี (พ.ศ. 2475-2489)

เนื่องจากช่วงนี้เป็นช่วงที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และสงครามโลกครั้งที่ 2 เศรษฐกิจประเทศค่อนข้างตกต่ำ จึงมีผลกระทบต่อนิตยสารสตรี คือมีค่อนข้างน้อย ในช่วงนี้ มีเพียงนิตยสาร "หญิงไทย" เท่านั้นที่เป็นหนังสือสำหรับผู้หญิงแท้ ๆ โดยมีเนื้อหาให้ความรู้เกี่ยวกับแม่บ้านแม่เรือน หน้าทีของภรรยา และการนำเสนอเรื่องราวของสิทธิสตรี

ขณะเดียวกัน ในช่วงนี้ยังมีนิตยสารอื่น ๆ ที่นำเสนอเนื้อหาทางเพศ เช่น นิตยสารประมวลภาพ เป็นนิตยสารเล่มแรกที่นำเสนอภาพผู้หญิงเปลือย นิตยสารท่องเที่ยว สัปดาห์ เสนอนวนิยายเนื้อหาเกี่ยวกับกามารมณ์ มีบทประเล้าประโลมชัดแจ้ง (พินิจ ศุภมัสศอุอังกูร, 2528)

3. ยุคตื่นตัวของนิตยสารสตรี (พ.ศ. 2490-2500)

- สตรีสาร เสนอคอลัมน์เกี่ยวกับแม่บ้าน การฝีมือ การตอบปัญหาชีวิตรัก และ บทความแสดงทรรศนะหญิงชาย เช่น สตรีจำเป็นอย่างไรต่อสังคม สตรีจะพ้นสภาพถูกเหยียดหยามได้อย่างไร ฯลฯ

- เดลิเมล์วันจันทร์ มีคอลัมน์หนุ่มสาว, เตือนใจวัยรุ่น การปฏิบัติของสามีต่อภรรยา นวนิยายเกี่ยวกับความรัก

- กุลสตรี มีคอลัมน์เกี่ยวกับแม่บ้านการเรือน การตอบปัญหาสำหรับผู้หญิงชื่อคอลัมน์ "ถามพี่เล็ก" คอลัมน์ "ห้องแพทย์" ถามตอบปัญหาเกี่ยวกับโรคสตรี

- นารีนาถ นิตยสารเน้นผู้หญิงทำงาน มีคอลัมน์ถามตอบปัญหา

- แม่ศรีเรือน เน้นเรื่องของแม่บ้าน การเลี้ยงดูเด็ก จิตวิทยาสตรี โรค

ผู้หญิง

- เรวดี ให้ทรศนะการดำเนินชีวิตแบบชาวตะวันตก, ให้แนวคิดการเป็นหญิงสมัยใหม่ทันโลกทันเหตุการณ์ การสร้างครอบครัวให้เป็นสุข การปรับปรุงตัวเอง และการป้องกันการผิดพลาดของความเป็นลูกผู้หญิง และควรแก้ไขอย่างไรหากมีเรื่องน่าละอายเกิดขึ้น

4. ยุคพาดิน (พ.ศ. 2501-2516)

เป็นช่วงที่นิตยสารนำเสนอเรื่องทีหนีปัญหาสังคม จึงมักจะมีแต่นิยายแบบรัก ๆ ใคร่ ๆ เสนอแต่นิยายน้ำเน่า เมียน้อยเมียหลวง ความรักแบบเพื่อฝัน นิตยสารที่เน้นความบันเทิงเป็นหลัก ได้แก่ สตรีไทย ขวัญเรือน ทานตะวัน ดุริณี ซึ่งเป็นกลุ่มนิตยสารที่มีมากที่สุดในยุคนี้

อีกกลุ่มเป็นนิตยสารเสนอเกี่ยวกับการเรือน ซึ่งเป็นรองจากกลุ่มแรก เช่น เรวดี กุลสตรี คู่มือแม่บ้าน

กลุ่มสุดท้ายเป็นกลุ่มนิตยสารแนวปัญญา ปฏิเสธนิยายแบบพาดิน ได้แก่ ลลนา สาวสยาม สตรีสยาม เป็นนิตยสารเพื่อผู้หญิงแนวใหม่

5. ยุคข่าวสารและความหลากหลายของนิตยสารสตรี (พ.ศ. 2516-ปัจจุบัน)

เป็นยุคที่มีความหลากหลายของนิตยสารสตรี เพราะมีความเจริญทางเทคโนโลยี และการสื่อสาร ข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ จึงมีความสำคัญมากขึ้นในนิตยสารสตรี ช่วงนี้มีนิตยสารสตรีเกิดขึ้นมากมาย มีความแตกต่างกันทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหา จำนวนที่เกิดขึ้นใหม่ในช่วงนี้ นับได้ถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนนิตยสารสตรีทั้งหมดจากอดีตถึงปัจจุบัน นิตยสารดีเด่นในยุคนี้มี ดิฉัน แพรว และนอกจากนี้ยังมีนิตยสารในกลุ่มวัยรุ่นเกิดขึ้นอีกด้วย

การศึกษาในเรื่องของค่านิยมและทัศนคติทางเพศในนิตยสารผู้หญิง เป็นการศึกษานิตยสารที่ปรากฏอยู่ในยุคที่ 5 ของนิตยสารไทย นิตยสารผู้หญิงเล่มต่าง ๆ ที่ปรากฏ

ในยุคนี้อายุมากมายหลายฉบับ เพื่อให้สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ จึงแยกประเภทนิตยสารผู้หญิงได้ดังต่อไปนี้

1. นิตยสารผู้หญิงที่เสนอเนื้อหาหลักเพียงประเด็นเดียว หมายถึง นิตยสารที่มีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นผู้หญิง และมีเนื้อหาที่นำเสนอในนิตยสารเล่มนั้น ๆ เพียงประเด็นเดียว และนำประเด็นหลักเป็นจุดขายของนิตยสารเล่มนั้น เช่น นิตยสารเพื่อแนะนำการทำอาหาร การเลี้ยงดูบุตร การฝีมือ แฟชั่นการแต่งกาย นวนิยาย ฯลฯ ซึ่งอาจมีส่วนประกอบอื่น ๆ ด้วยแต่เป็นส่วนน้อย เช่น สารคดี บทความ นิยาย เรื่องสั้น นิตยสารประเภทนี้ บางครั้งสามารถทราบได้จากชื่อว่าเป็นนิตยสารที่มีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับอะไร เช่น นิตยสารแม่บ้าน นิตยสารแฟชั่นรีวิว นิตยสารแม่และเด็ก แต่บางเล่มไม่ได้ตั้งชื่อตามเนื้อหาหลักของนิตยสารเล่มนั้น ได้แก่ สกุลไทย บางกอกสแควร์ ซึ่งเสนอนวนิยายเป็นหลัก

2. นิตยสารผู้หญิงทั่ว ๆ ไป เสนอเนื้อหาหลากหลาย ไม่ได้เจาะจงประเด็นใดประเด็นเดียว อย่างนิตยสารในข้อที่ 1 เนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นสาระหรือบันเทิง เช่น แฟชั่น บทสัมภาษณ์ เสริมสวย ตอบปัญหารัก นวนิยาย ฯลฯ

นิตยสารผู้หญิงประเภทที่ 2 นี้ ได้ถูกเลือกให้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาค่านิยม และทัศนคติทางเพศที่ปรากฏในนิตยสารผู้หญิง ซึ่งวิธีการศึกษานิตยสารประเภทนี้ ได้จัดกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะการนำเสนอเนื้อหา และกลุ่มผู้อ่านดังนี้

2.1. นิตยสารผู้หญิงสำหรับผู้หญิงวัยสาวขึ้นไป หรือสาวกึ่งแม่บ้าน นำเสนอเนื้อหาทั่ว ๆ ไปที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง ซึ่งมีทั้งสาระและบันเทิง โดยที่ค่านิยมและทัศนคติในเรื่องเพศจะหนักไปในทางอนุรักษ์นิยม เนื้อหาต่าง ๆ ที่มีอยู่ในฉบับ จะเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไปที่เหมาะสมกับแม่บ้าน หรือผู้หญิงที่เลยวัยสาวขึ้นไป เช่น การทำอาหาร การดูแลรักษาบ้าน บทสัมภาษณ์คนที่มีชื่อเสียง ตอบปัญหาต่าง ๆ และ นวนิยายซึ่งมีค่อนข้างมาก

นิตยสารเด่น ๆ ที่มีอยู่ในนิตยสารประเภทนี้ได้แก่ ขวัญเรือน กุลสตรีหญิงไทย สตรีสาร โดยมีนิตยสารขวัญเรือนเป็นนิตยสารที่มียอดขายสูงสุดในกลุ่มนิตยสารนี้

นอกจากนี้ยังมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานที่สุด คือเกิดขึ้นเมื่อปี 2511 คอลัมน์ประจำที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ได้แก่ คอลัมน์ตอบปัญหาเพศของรุจน์ รมณีย์ ชื่อ "ครองรักครองเรือน" เป็นการถามตอบปัญหาเกี่ยวกับเพศศึกษา พร้อมทั้งสอดแทรกค่านิยมทางเพศไว้ในคำตอบอีกด้วย

คอลัมน์อื่น ๆ ประจำฉบับที่สะท้อนการแสดงค่านิยมและทัศนคติของนิตยสารขวัญเรือน ได้แก่ "งามมารยาท-คล้ายปัญหา" โดยสมศรี สุกมลนันท์ เป็นคอลัมน์ตอบปัญหาเช่นกัน มักจะเกี่ยวข้องกับปัญหาความรัก และปัญหาทั่ว ๆ ไปของผู้หญิง

"ผู้หญิงกับสังคม" โดย เต็มศิริ บุญยสิงห์ เป็นบทความเกี่ยวข้องกับการวางตัวที่ดีและถูกต้องของผู้หญิงในสังคม

"สาวยุคใหม่" โดยจินตนา บุญบงการ เสนอบทความแนะนำผู้หญิงในการดำเนินชีวิตยุคใหม่ เป็นบทความที่ค่อนข้างเกี่ยวกับสิทธิสตรี

นอกจากนี้ในช่วงท้ายเล่ม จะเป็นคอลัมน์เกี่ยวกับการบ้านการฝีมือทำอาหาร ซึ่งมีอยู่ในปริมาณค่อนข้างมาก เป็นคอลัมน์ที่จัดทำสำหรับแม่บ้านโดยเฉพาะ

2.2 นิตยสารสำหรับผู้หญิงทำงาน เจาะกลุ่มเป้าหมายผู้หญิงทำงานมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่ทันสมัย เนื้อหาทั่วไปจึงนำเสนอเกี่ยวกับบทบาทของผู้หญิงทำงานนอกบ้านที่มีภารกิจเพิ่มมากขึ้น ทั้งการงานและครอบครัว จึงเป็นนิตยสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการวางตัวของผู้หญิงสมัยใหม่ในสังคม เช่น การวางตัวในที่ทำงาน การพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพ การแต่งกายและดูแลรักษาความงาม ส่วนการบ้านการเรือน มีปริมาณน้อยกว่านิตยสารกลุ่มแรก

ค่านิยมและทัศนคติทางเพศของนิตยสารกลุ่มนี้ เป็นไปตามสมัยนิยม คือ กึ่งอนุรักษนิยมตามรูปแบบวัฒนธรรมไทย ขณะเดียวกันก็ได้รับเอาความสมัยใหม่ของการดำรงชีวิตของไทยเข้ามา ทำให้ค่านิยมทางเพศที่ปรากฏในนิตยสารกลุ่มนี้ มีลักษณะกลาง ๆ คือ ไม่เป็นแบบอนุรักษนิยมจนเกินไป หรือล้ำสมัยจนเกินไป

นิตยสารฉบับเด่น ๆ ในประเภทนี้ ได้แก่ ดิฉัน แพรว ผู้หญิง นะคะ เบรียว ลลนา ฯลฯ ซึ่งนิตยสารผู้หญิงในกลุ่มนี้จะมีมากมายหลายฉบับ โดยมีดิฉันเป็นนิตย

สารที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานมากกว่า 17 ปี (เกิดเมื่อ พ.ศ. 2520) มียอดขายสูงสูสีกับนิตยสารแพรว จุดเด่นของดิฉัน คือเจาะกลุ่มผู้อ่านหญิงที่มีฐานะและทันสมัย รสนิยมดี

คอลัมน์ประจำฉบับที่สะท้อนค่านิยมทางเพศของนิตยสารดิฉัน ได้แก่ "เปิดอก-ถกกัน" โดย "นนทภิญโญ" โดยเลือกเอาประเด็นปัญหาทางเพศต่าง ๆ ของผู้หญิงขึ้นมาวิเคราะห์และให้ความเห็น เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรี

คอลัมน์ "เคล็ดลับ" โดยซานซาลา เสนอบทความเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้หญิงให้เหมาะสม ดูดี และมีความสุข

ส่วนคอลัมน์ปัญหาแพทย์ จะมี นพ.พนิตย์ จิระนนท์ประวัติ ตอบคำถามเกี่ยวกับแม่และเด็ก ส่วนจิตแพทย์วิทยา นาควัชระ ให้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยา

นอกจากนี้ ค่านิยมและทัศนคติทางเพศจะสอดแทรกในคอลัมน์ต่าง ๆ เช่น บทสัมภาษณ์ นวนิยาย เรื่องสั้น สารคดี เป็นต้น

2.3 นิตยสารสำหรับสาวทันสมัย เป็นตัวของตัวเอง เป็นรูปแบบใหม่ ของนิตยสารผู้หญิง ได้รับอิทธิพลในการนำเสนอจากนิตยสารต่างประเทศ ซึ่งมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอที่เลียนแบบนิตยสารมีชื่อจากเมืองนอก เนื้อหาทั่ว ๆ ไปทันสมัยมาก โดยเฉพาะการนำเสนอในเรื่องของค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่เป็นไปในทางตรงกันข้ามกับนิตยสารกลุ่มแรก คือ ค่อนข้างเสรีในการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องเพศ

เนื้อหาที่ปรากฏในนิตยสารกลุ่มนี้ ที่เป็นเอกลักษณ์คือ เนื้อหาเกี่ยวกับเพศศึกษา ประสบการณ์ทางเพศ นอกจากนี้ยังมีภาพประกอบที่เกี่ยวกับกามารมณ์ค่อนข้างมาก แฟชั่นการแต่งกายก็หวือหวามากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

นิตยสารที่จัดอยู่ในกลุ่มที่ 3 นี้ ได้แก่ อิมเมจ ชิตตี้ไลฟ์ เฟส สำหรับนิตยสาร ชิตตี้ไลฟ์ เป็นนิตยสารค่อนข้างใหม่ในกลุ่มนี้ เพิ่งออกครั้งแรกเมื่อต้นปี 2537 มีเนื้อหาที่สะท้อนสภาพชีวิตในเมืองของผู้หญิงทันสมัย และสะท้อนค่านิยมทางเพศที่ค่อนข้างชัดเจน ไม่มุ่งเสนอสาระทางกามารมณ์เพียงอย่างเดียว

คอลัมน์ประจำที่สะท้อนภาพของค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่ชัดเจนมาก คือ คอลัมน์ "ลับเฉพาะ" ซึ่งเป็นการเล่าประสบการณ์ทางเพศของผู้อ่านส่งมายัง

นิตยสารเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ เป็นเนื้อหาทางเพศที่ค่อนข้างลึกลับสำหรับเจ้าของเนื้อเรื่อง ซึ่งไม่สามารถเปิดเผยในที่อื่น ๆ ได้

นอกจากนี้ นิตยสารซีดีไลฟ์ มักจะมีการนำเสนอ "สก็๊ป" เกี่ยวกับผู้หญิงในเรื่องเกี่ยวกับค่านิยมทางเพศ เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางเพศที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น การทำแท้ง การข่มขืน โสเภณี ลักเพศ ฯลฯ โดยเสนอเป็นบทวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น ประกอบการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์นั้น ๆ มาแล้ว วิเคราะห์และแสดงความคิดเห็น ประกอบการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยผ่านประสบการณ์นั้น ๆ มาแล้ว

ส่วนคอลัมน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศของผู้หญิง ได้แก่ “ทางเธอ” เสนอแนวทางในการวางตัวและปฏิบัติตนให้เป็นผู้หญิงทันสมัยและน่าประทับใจ หรือคอลัมน์เกี่ยวกับความงาม และการดูแลรักษาสุขภาพร่างกาย แต่ที่น่าสังเกตคือ คอลัมน์เกี่ยวกับงานบ้านงานเรือนจะไม่ปรากฏอยู่ในนิตยสารซีดีไลฟ์ ไม่ว่าจะเป็นการทำอาหาร การจัดบ้าน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงค่านิยมและทัศนคติทางเพศในทิศทางที่ตรงข้ามกับแนวอนุรักษนิยม

จะเห็นได้ว่า ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาและรูปแบบโดยรวมของนิตยสารทั้ง 3 ชื่อเรื่อง นี้มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก ซึ่งเป็นปัญหาคำถามการวิจัยในการศึกษาว่า นิตยสารขวัญเรือน ดิฉัน และซีดี ไลฟ์ มีการแสดงเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศในนิตยสารทั้ง 3 ชื่อ เรื่องว่ามีค่านิยมและทัศนคติทางเพศในนิตยสารแต่ละชื่อเรื่องเป็นอย่างไร
2. เพื่อศึกษาความถี่ในการเสนอค่านิยมและทัศนคติทางเพศ จากเนื้อหา นิตยสารแต่ละชื่อเรื่อง
3. เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างค่านิยมและทัศนคติทางเพศจากเนื้อหาในนิตยสารแต่ละชื่อเรื่อง กับแนวทางในการจัดทำของผู้จัดทำนิตยสารนั้น

ขอบเขตการวิจัย

1. เลือกศึกษานิตยสารผู้หญิงประเภทที่ 2 คือ นิตยสารผู้หญิงทั่ว ๆ ไป ซึ่งเสนอเนื้อหาหลากหลาย ไม่มีการเจาะจงในประเด็นใดประเด็นเดียว โดยแบ่งการศึกษานิตยสารผู้หญิงประเภทนี้ออกเป็น 3 กลุ่ม

1.1 นิตยสารผู้หญิงสำหรับผู้หญิงที่เลี้ยวสาวกึ่งแม่บ้าน เลือกศึกษาเฉพาะนิตยสารขวัญเรือนจำนวน 12 ฉบับที่ออกในปี 2537

1.2 นิตยสารผู้หญิงสำหรับผู้หญิงทันสมัย เลือกศึกษาเฉพาะนิตยสารดิฉันจำนวน 12 ฉบับที่ออกในปี 2537

1.3 นิตยสารสำหรับสาวทันสมัยและเป็นตัวของตัวเอง เลือกศึกษาเฉพาะนิตยสารซิติ์ไลฟ์จำนวน 12 ฉบับที่ออกในปี 2537-2538 (หมายเหตุ : นิตยสารซิติ์ ไลฟ์ เป็นนิตยสารรายเดือนออกใหม่ เพิ่งวางแผงครั้งแรกเมื่อเดือนมีนาคม 2537 การศึกษานิตยสาร

ชุดี้ โลพี ต้องเลือกทำนิตยสารที่ออกคาบเกี่ยวถึงปี 2538 ด้วย 2 ฉบับ จึงจะได้ตัวอย่างของ นิตยสารครบ 12 เล่ม)

2. ศึกษาแนวคิดนโยบายของนิตยสารทั้ง 3 เล่มที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการ สอบถามจากบรรณาธิการและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์

1. นิตยสารผู้หญิง หมายถึง นิตยสารที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผู้หญิงเป็นส่วน ใหญ่หรือเกือบทั้งหมด โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้หญิง เนื้อหาที่นำเสนอมีทั้งสาระและ บันเทิงอยู่ในปริมาณที่เหมาะสมกับผู้หญิงไทยในปัจจุบัน ซึ่งแสดงบทบาททางเพศที่แตกต่าง ในอดีต

ด้านการนำเสนอเนื้อหา เป็นนิตยสารผู้หญิงที่เสนอเนื้อหาหลากหลาย ไม่ได้นำ เสนอเนื้อหาเพียงประเด็นเดียว โดยแบ่งการศึกษานิตยสารในครั้งนี้ออกเป็น 3 ประเภท

- นิตยสารผู้หญิงสำหรับแม่บ้าน ได้แก่ ขวัญเรือน
- นิตยสารผู้หญิงสำหรับผู้หญิงทันสมัย ได้แก่ ดิฉัน
- นิตยสารผู้หญิงสำหรับสาวทันสมัยและเป็นตัวของตัวเอง ได้แก่

ชุดี้โลพี

2. ค่านิยมและทัศนคติทางเพศ หมายถึง แนวคิดและแนวทางในการถือปฏิบัติ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิงในหัวข้อต่อไปนี้

1. ค่านิยมและทัศนคติต่อชีวิตสมรส
 - 1.1 การครองเรือน
 - 1.2 การแต่งงานหลายครั้ง

- 1.3 การแต่งงานด้วยผลประโยชน์
 - 1.4 การเป็นเมียน้อย
 - 1.5 การเป็นโสด
 - 1.6 การหย่าร้าง
2. ค่านิยมและทัศนคติต่อบทบาทสตรี
 - 2.1 การเป็นแม่
 - 2.2 การเป็นแม่บ้าน
 - 2.3 การเป็นผู้หญิงทำงานนอกบ้าน
3. ค่านิยมและทัศนคติต่อเพศสัมพันธ์
 - 3.1 พรหมจรรย์
 - 3.2 พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ
 - 3.3 พฤติกรรมสำส่อนทางเพศ
 - 3.4 กามวิปริต
 - 3.5 การเปิดเผยเรื่องเพศ
 - 3.6 การเปิดเผยเรื่อหน้าร่างกาย
 - 3.7 การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน
4. ค่านิยมและทัศนคติต่อพฤติกรรมผู้หญิง
 - 4.1 พฤติกรรมของผู้หญิง
 - 4.2 การรักสวยรักงาม
5. ปัญหาสตรี
 - 5.1 โสเภณี
 - 5.2 การทำแท้ง
 - 5.3 การประกวดนางงาม

5.4 การถูกข่มขืน

5.5 ความเสมอภาคทางเพศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ทราบว่า นิตยสารผู้หญิงในปัจจุบันมีการเผยแพร่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่เป็นไปตามยุคสมัย
2. เพื่อทราบถึงลักษณะและความแตกต่างของค่านิยมและทัศนคติทางเพศที่นำเสนอในนิตยสารผู้หญิงแต่ละกลุ่ม
3. เพื่อให้ทราบถึงนโยบายในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมและทัศนคติทางเพศในนิตยสารแต่ละฉบับ